Office of the Attorney General

GUIDELINES RELATING TO THE INVESTIGATION AND PROSECUTION ON PROCEEDS OF CRIME AND INSTRUMENTALITIES, 2026

PREAMBLE

This internal guidance equips investigating officers of Law Enforcement Agencies (LEAs) and prosecutors to trace, identify, freeze/seize, manage and secure forfeiture of proceeds and instruments of crime. It also consolidates the scattered duties, responsibilities and obligations of investigating officers and government attorneys (public prosecutors) under prevailing law, so that responsibilities are clear and case handling is effective and consistent across agencies with regard to effective investigation and tracing, identifying, seizing, freezing and other confiscation measures under Proceeds and Instrumentalities of Offence (Freezing, Controlling and Confiscation) Act, 2070, Assets (Money) Laundering Prevention Act, 2064 (ALPA), National Criminal Procedure Code, 2017 and other relevant prevailing laws and delegated legislation therein.

1. DUTIES OF THE INVESTIGATING OFFICER

1.1 Search, Tracing and Identification of Proceeds/Instruments

- Where there is reasonable ground to believe forfeitable property/instruments are held by or hidden with any person, entity or agency, the investigating officer shall first conduct search and identification before restraining the property.
- In the course of search, the investigating officer may question, record statements, conduct search of premises, and recover property following the prescribed procedure.
- Every recovered item must be effectively identified, traced and valued to determine whether it is proceeds/instrument of crime.
- Basis for such determination may include official/regulatory records of the property; source and basis of acquisition; circumstances of acquisition; and any other ground the investigating officer considers necessary.

- The Investigating Officer shall identify and trace the property derived from the offense, or the instrumentalities related to the offense, without the knowledge of the concerned party, in the following manner:

  - Property/instrument directly derived from the offence.
  - Property/instrument held in the name, possession, ownership or interest of any person reasonably suspected of connection to the offence.
  - Details of revenue payable/paid under prevailing law.
  - Gifts beyond three generations of lineage, or repeated gifts to different persons, and the reasons for such transfers.
  - Institutional or personal loan transactions.
  - Beneficial ownership details.
  - Records of prior investigation, prosecution or conviction in any offence.
  - Other necessary details

- The Investigating Officer may collect the following additional details for the purpose of tracing and identifying the property:

  - House and land records.
  - Bank/financial institution accounts, loans, transactions and loan-repayment sources (including lockers).
  - Cooperative accounts, loans and transactions.
  - Listed/unlisted securities.
  - Insurance policies.
  - Vehicles.
  - Remittance and money-exchange records.
  - Payment service provider accounts.
  - Approved retirement fund accounts.
  - Utility usage records (water, electricity, telephone, internet, etc.).
  - Property held abroad.
  - Unusual/suspicious activity reports collected by reporting entities.
  - Beneficial owner/beneficiary details.
  - Donations and charitable contributions.

- Foreign travel records.
- Other property-related matters, publicly received property, tax/other exemptions availed, and any other necessary details.
- Where beneficial ownership/control/economic benefit is concealed or misreported, the investigating officer shall refer the matter in writing to the concerned agency.
- Expert assistance shall be obtained as necessary for search and identification.

<u>1.2 Search of Premises and Recovery</u>

- Where documents, deeds, evidence or instruments connected with the offence are reasonably believed to exist, the investigating officer shall, upon prescribed notice, search any government office, regulatory body, reporting entity, person or place.
- Following search, the investigating officer shall recover and take control of such documents/property/instruments, issuing a receipt to the concerned person/official.

<u>1.3 Demand for Source of Property</u>

The investigating officer shall demand the source of property already identified where:

- A case is likely against the person for the predicate offence.
- A case is likely to proceed under ALPA.
- The person's property or lifestyle appears significantly disproportionate to known income.
- There is a material discrepancy between property and revenue/tax payments.
- When demanding source, prevailing exemptions/allowances already availed shall be taken into account, and only the residual/unexplained portion pursued.
- Where the source of the unexplained portion of property cannot be shown and no case is maintainable under ALPA/other law, the matter shall be referred to the Inland Revenue Department for tax assessment and recovery to that extent

<u>1.4 Freezing / Controlling of Property</u>

- Notwithstanding any other law, the investigating officer may, during investigation, immediately freeze or take control of proceeds/instruments of crime, or property

reasonably suspected to be such, irrespective of whose name, possession or ownership it is in.

- Under ALPA, property/instruments liable to freezing in relation to ML/TF offences include: laundered property; instruments used/intended for the ML offence; property derived from TF offences; funds/property used or intended for terrorist acts/persons/organisations; and instruments used/intended for TF.
- Property/instrument frozen or controlled for more than one year requires prior court permission.
- Where the property/instrument itself cannot be frozen (hidden, consumed, disposed of, etc.), the investigating officer shall freeze/control other property of equivalent value belonging to the suspect.
- The investigating officer may either take direct custody/control, or order the relevant government agency to take control, or issue a unilateral freezing order (without prior notice) communicated in writing to the concerned institution.
- Property of a person who fails to appear within the notified/summoned period may be frozen until the person appears before the investigating officer.
- The investigating officer shall normally inform the head of the investigating office before freezing/controlling; where immediate action is required, the investigating officer may act at once and inform the office head as soon as possible thereafter.
- Written notice of the freezing/control action must be given to the concerned person within 3 days.
- Any attempt to create a contractual or other liability adversely affecting forfeitability shall be stopped, or annulled if already created.
- A report of the freezing/control action must be submitted to the case-hearing authority within 7 days.

1.5 Safe Custody, Valuation and Record-Keeping

- Property/instruments and related documents taken into control must be kept secure throughout the investigation.
- The investigating officer shall value the property/instrument (having regard to quality, condition of use and duration) and maintain a record showing: FIR/case registration

number, name/address of the accused, description of property, date of freezing/control order, issuing office, and date/reference of the communication.

- Upon release of the property, the investigating agency must promptly update this record.

1.6 Reporting and Handover of Property

- Details of frozen/controlled/confiscated property must be sent, in the prescribed format, to the Department for the Management of the Proceeds of Crime or the District Administration Office (Department) within 7 working days.
- Property/instruments taken into control (other than those required as exhibits in court) must be handed over promptly to the Department or the District Administration Office.
- Where property is later placed before the court as an exhibit, it shall likewise be handed over to the Department/District Administration Office pursuant to court order.

1.7 Mutual Legal Assistance (MLA) and other International Cooperation

- Where frozen/controlled property is found to be located abroad, the investigating officer shall initiate proceedings to obtain mutual legal assistance under prevailing Mutual Legal Assistance Act, 2070, specifying location, nature, value and other available details.
- LEAs may approach the FIU for collecting intelligence from foreign FIUs, contact LEAs counterparts or apply other instruments such as Interpol, ARIN-AP for other international cooperation.

1.8 Release of Property

- Where the property/instrument is found not to be proceeds/instrument of crime, or an innocent third party's legal right is established, and no case has yet been filed, the IO (with prosecutorial consultation where a case is not to be filed) shall arrange release/return of the property.
- Details of release must be promptly reported to the Department or District Administration Office, which shall further forward the information to the Department.

- Upon petition being filed, if it is found that the petitioner is not involved in the offence concerned, and there is no reasonable ground to believe or suspect that the property or instrument is proceeds of the offence or an instrument connected with the offence, the court may order the release of such property or instrument that has been frozen or taken into control. Where such an order is issued, if the case relating to the offence has not yet been filed before the court, or if the property or instrument taken into control has not yet been handed over to the Department or the concerned District Administration Office, the investigating officer must immediately release the frozen property or instrument, and must return the property or instrument taken into control to the person concerned.

1.9 Cooperation and Assistance

The investigating officer may seek cooperation from local bodies, local government, local administration, police, institutions or persons for search, freezing/control or valuation; such cooperation is obligatory on the requested party.

2. GUIDING PRINCIPLES FOR COORDINATION

- Facilitate timely access to financial, property and identity information needed for ML investigations.
- Avoid duplication of investigations and operational conflicts through central recording and deconfliction.
- Ensure that complex, multi-agency or cross-border cases are escalated to Joint Investigation Teams (JITs) where appropriate.
- All agencies remain responsible for their statutory functions but must cooperate in good faith, share relevant information within the legal framework, and respect confidentiality and data-protection requirements.

3. AREA OF COORDINATION DURING INVESTIGATION

In the course of investigating of ML offences, LEAs shall coordinate, at minimum, with the following agencies for the listed purposes:

S.N.	Agency	Area of Coordination
1.	Nepal Rastra Bank, Nepal Insurance Authority Securities Board	Financial details, insurance policy related details
2.	Financial Information Unit (FIU)	Suspicious Transaction Report (STR), Threshold Transaction Report (TTR), Suspicious Activity Report (SAR); analysed reports of financial transactions (accounts, property transactions, and financial activities)
3.	Department of Money Laundering Investigation	To notify every Ml case registration to DMLI, Investigation for money laundering cases which needs joint investigation team with multiple agency involvement, to refer cases by other investigative agencies related to undisclosed cash/property to DMLI
4.	Banks and Financial Institutions	Personal detail form (KYC Details), transaction details
5.	Department of Land Reform and Management, Land Administration Branch, Babarmahal (Land Records Information Management System)	Details of the land and property owned by the person under investigation
6.	Land Revenue Offices	Transactions details of house, land, and apartment

S.N.	Agency	Area of Coordination
7.	Office of the Company Registrar	Company registration, share ledger, share purchase/sale, audit report, memorandum of association, and company resolutions
8.	Department of Commerce	Details of private firm registration and action taken thereon; details of investment in domestic and international trade
9.	Department of Industry	Details of industry registration and investment; details of approved foreign investment and investment
10.	Inland Revenue Department and Offices	Financial statements; income and tax details
11.	Investment Board	Regarding approval of foreign investment, the source of investment, and the sector of investment
12.	Ministry of Law (Central Authority)	Case-related details, for requesting information and documents from foreign counterparts; for freezing and controlling property connected with the offense
13.	Interpol	For issuing notices required for the exchange of international information
14.	Department of Revenue Investigation	For details regarding tax evasion, action taken, punishment, and confiscated property
15.	Securities Board	For requesting details of share transactions and investment

S.N.	Agency	Area of Coordination
16.	Stock Exchange	KYC and investment/transaction details relating to shares; details of financial activity
17.	Clearing House	For identifying money trails and details of digital banking transactions; for monitoring and reporting suspicious accounts
18.	Department of Transport Management	Details of vehicle owners and investment; details of use permits
19.	District Administration Office, Election Commission	For documents that disclose personal identity
20.	Local Level (Local Government)	Registration and transfer of property, identification and monitoring of sources, business transactions, enforcement of legal action, personal details, house rent details
21.	Other agencies and sectors not mentioned above	As required by investigation

4. ROLES OF DMPC

- The DMPC shall collect the records of seizing and freezing from the LEAs, claim from the OAG, confiscation order from the Judicial Execution Directorate through its IT software within 7 days of such actions.

- The department shall organize meetings, trainings and awareness programs for LEAs, OAG and JED about the reporting system and progress therein at least twice in a quarter.
- The department takes the responsibilities of tainted properties and instrumentalities and manage them.
- The department provides guidelines for the systematic and effective performance on the issues of records and assets management as mentioned above.
- The department may form operational mechanism to carry out its role in association with relevant stakeholders.

5. NATIONAL ML INVESTIGATION COORDINATION – WORKING STRATEGIES

5.1 Jurisdiction and Case Identification

- Law Enforcement Agencies (LEAs) remain responsible for investigating predicate offences within their legal jurisdiction but must actively identify ML indicators during those investigations.
- Where ML indicators are present, the LEA shall classify the matter as an ML-related case in accordance with ALPA and relevant regulations.

5.2 ML Investigation and Reporting

- Once ML elements are identified, the LEA shall promptly inform the respective Government Attorney Office and report the ML allegation/investigation to DMLI.
- The LEA shall provide necessary case information to enable coordinated ML investigation, including details of predicate offences, suspects, assets and financial flows.

5.3 Central Records and Coordinated Action

- DMLI shall maintain central records of all ML investigations, prosecutions, conviction asset-recovery actions and related case details.

- With support from the Office of the Attorney General (OAG), DMLI shall assess whether a case involves multiple offences, complexity or serious criminality and, where appropriate, escalate it into a coordinated Joint Investigation Team (JIT) as provided by ALPA and joint/parallel investigation guidelines.

5.4 National Coordination Role

- OAG acts as the national coordinator and central point for ML investigations, ensuring strategic oversight and harmonized prosecutorial decisions.
- All investigative agencies responsible for ML investigations shall report ML investigations first to the concerned Government Attorney Office and to DMLI immediately.

5.5 DMLI Functions in Coordination

- Record investigations and cross-check reports against existing cases to identify duplication or operational overlap.
- Alert relevant agencies where overlap exists and offer investigation strategy and technical assistance as required.
- Establish and lead a coordinated JIT for cases involving multiple offences, serious offences or unexplained wealth, with prior consultation of OAG and in line with JIT guidelines.

6. POLICY REQUIREMENTS FOR INVESTIGATIVE AGENCIES

6.1 Reporting Trigger

- Each investigative agency shall establish a clear internal mechanism that triggers reporting of ML allegations or investigations to DMLI as soon as they are identified.
- This trigger must be embedded in case-opening, intelligence development and investigation-review procedures so that reporting does not depend on individual discretion.

6.2 Minimum Information Standard

- Reports to DMLI must contain sufficient identifying information to match with existing investigations.

6.3 Management Oversight and Compliance

- Line managers shall introduce a "second-sight" review to confirm that ML investigations have been reported to DMLI and that the minimum information standard has been met.
- This oversight creates a compliance control and an audit trail that supports national coordination and accountability.

6.4 Deconfliction and Notification

- On receipt of a report, DMLI shall check the central repository against existing investigations and identify any duplication, convergence or operational conflict.
- Where such issues arise, DMLI must alert the relevant agencies and record both the notification route and the outcome.

6.5.Multi-Agency Escalation

- When a case involves multiple offences, serious offences or unexplained wealth, the agency should support escalation from simple repository support to DMLI-led national coordination through establishment of a JIT.
- LEAs can form following operational coordination mechanisms for the investigation of complex, sophisticated cases.

    a. Coordination by the Investigation Office
    b. FIU official
    c. Official from OAG or its subordinate offices
    d. Official from DMPC
    e. Official from the Judicial Decision Execution Directorate
    f. Technical expert from DMLI in the case of ML
    g. Official from relevant agency
    h. Experts as per the need
    i. Secretary of the operational mechanism from the lead agency

7. DMLI Functions in Coordination

- DMLI acts as the central repository for ML investigations' records.
- DMLI researches the records of existing investigations and alerts relevant agencies where duplication or overlap is found.
- For cases involving multiple offences, serious offences or unexplained wealth, DMLI can coordinate with the relevant agencies and may establish a JIT under ALPA.
- For cases not requiring a JIT investigation, DMLI may provide investigation strategy and technical assistance where required.

8. OAG AND DMLI WORKFLOW FOR COORDINATED ML INVESTIGATIONS

To operationalize these policies, OAG and DMLI shall adopt the following workflow:

1. Maintain a standardized referral template to ensure consistent information from all investigative agencies reporting ML investigations.
2. Nominate a single coordination officer for each JIT case at OAG and DMLI, with named operational contacts in each participating agency.
3. Implement a simple compliance check for line officers to confirm that ML reporting obligations have been considered and completed.
4. Define clear thresholds and governance arrangements for JIT investigations, aligned with ALPA and joint/parallel investigation guidelines.
5. Maintain auditable records of repository checks, agency alerts, advice given, coordination decisions and JIT activities.
6. Establish special handling procedures where terrorism financing or Nepal Army involvement may be relevant, including secure escalation routes and information-sharing safeguards.
7. Clarify case-handling mechanisms for TF and army-related investigations to avoid delays or inconsistent approaches.
8. Conduct periodic assurance checks to test the consistency of ML reporting and use of coordination mechanisms across agencies.

ML Investigation Coordination Workflow

Stage	Trigger / threshold	Required action	Policy control
1. Identification	ML offence or investigation identified/OAG Vetting	Investigating agency reports the ML allegation/investigation to DMLI.	Mandatory reporting trigger embedded in case-opening procedures.
2. Minimum data capture	Initial information to DMLI	Provide name, date of birth and unique identifiers where available.	Standardised referral template and data-quality check.
3. Central repository check	Receipt by DMLI	DMLI records the ML investigation and researches against existing investigations.	Repository entry and cross system check completed on receipt.
4. Multiple case management	Potential duplication or related case identified	DMLI alerts relevant agencies and provides advice.	Clear notification route and audit trail.
5. Strategic support	Single-agency, less complex cases	DMLI may support as per the demand.	Advice recorded and follow-up points tracked.
6. Multi-agency coordination	Multiple offences, serious offences or unexplained wealth	DMLI provides suggestions for the need of a coordinated JIT investigation.	Formal coordination plan, named agency leads and governance rhythm.

9. RISK AND MITIGATION

The following risks and corresponding mitigation measures should be considered:

Risk	Consequence	Mitigation
Late or inconsistent reporting	No identification of duplication or related investigations early.	Mandatory reporting trigger and line-manager review.
Incomplete identifiers	Repository checks may miss related cases.	Minimum data standard and referral template.
Unclear escalation threshold	Serious or multi-offence cases may not receive coordinated response.	Decision threshold aligned to multiple offences, serious offences or unexplained wealth.
Unclear sensitive-case handling	Cases involving TF and/or army considerations may be delayed or handled inconsistently.	Defined escalation pathway and information-sharing safeguards.

10. ROLES OF INVESTIGATION COORDINATION MECHANISM

- The ICM shall oversight and review the activities performed under this guidance document.
- The ICM may make necessary amendment to this guidance document.
- The ICM shall report the activities to the Coordination Committee.

सम्पत्ति शुद्धीकरण कसूर सम्बन्धी मुद्दामा कसूरजन्य सम्पत्ति तथा साधन खोजतलास, पहिचान र व्यवस्थापन सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०८३

प्रस्तावनाः

प्रचलित कानूनमा छरिएर रहेका व्यवस्थालाई एकीकृत गरी अनुसन्धान गर्ने निकायका अनुसन्धान अधिकारीहरू **र अभियोजन गर्ने सरकारी वकिलहरूलाई** कसूरजन्य सम्पत्ति तथा साधनको खोजतलास, पहिचान, रोक्का, नियन्त्रण, व्यवस्थापन र जफत गर्ने सम्बन्धमा एकरुपता कायम गर्न र कसूरजन्य सम्पत्ति (रोक्का, नियन्त्रण र जफत) ऐन, २०७०, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण नियमावली, २०८१, र मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ तथा अन्य सम्बद्ध कानूनी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले यो मार्गदर्शन जारी गरेको छ।

१. मार्गदर्शनको प्रयोग र आधिकारिकताः

१.१ यो मार्गदर्शन सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी मुद्दामा कसूरजन्य सम्पत्ति तथा साधनको खोजतलास, पहिचान, रोक्का, नियन्त्रण, व्यवस्थापन र जफत गर्ने सम्बन्धमा सम्बद्ध अधिकारीका लागि सन्दर्भ सामाग्रीको रुपमा प्रयोग गरिनेछ। कानूनी व्यवस्थाहरु सम्बद्ध अधिकारीको काम कारबाहीको सहजताका लागि राखिएको भएपनि सोको आधिकारिकताका लागि सम्बन्धित कानून अनुसरण गरिनेछ।

२. अनुसन्धान अधिकारीको कर्तव्यः

२.१ कसूरजन्य सम्पत्ति तथा साधनको खोजतलास, पहिचान गर्ने सम्बन्धमा अनुसन्धान अधिकारीले देहाय अनुसार गर्नुपर्नेछ।

- सम्पत्ति शुद्धीकरण कसूरको अनुसन्धान गर्ने क्रममा कुनै व्यक्ति, संस्था वा निकायसँग कसूरजन्य सम्पत्ति तथा साधन रहेको वा लुकाइएको हुन सक्ने भन्ने विश्वास गर्नुपर्ने मनासिब आधार भएमा अनुसन्धान अधिकारीले त्यस्तो सम्पत्ति वा साधन खोजतलास गरी कसूरसँग सम्बन्धित रहे नरहेको पहिचान गर्नुपर्नेछ।
- खोजतलासको क्रममा अनुसन्धान अधिकारीले प्रचलित कानूनले तोकेको कार्यविधि अवलम्बन गरी सम्बन्धित व्यक्ति वा शंकितसँग सोधपुछ गर्ने, आवश्यक भएमा बयान लिने, सामान रहेको वा लुकाएको स्थानको खानतलासी लिई फेला परेमा त्यस्तो सम्पत्ति वा साधन रितपुर्वक बरामद गर्न सक्नेछन्।

- अनुसन्धान अधिकारीले बरामद भएको वस्तु वा साधन कसूरजन्य सम्पत्ति वा साधन हो वा होइन भन्ने एकीन गर्नुपर्दछ।
- कसूरजन्य सम्पत्ति एकीन गर्न सम्पत्तिसम्बन्धी सरकारी वा नियमनकारी निकायका अभिलेख हेरी प्राप्तिको स्रोत र आधार, प्राप्तिको परिस्थिति तथा अनुसन्धान अधिकारीले आवश्यक ठानेको अन्य कुनै आधार अवलम्बन गर्न सक्नेछ।
- अनुसन्धान अधिकारीले देहायको अवस्था देखिएमा कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन पहिचान गर्ने क्रममा सम्बन्धित पक्षले थाहा नपाउने गरी पहिचान तथा खोजतलास गर्नु पर्नेछः

➢ कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन,
➢ कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन भएको शङ्का गर्नु पर्ने मनासिब कारण भएको जोसुकैको नाम, भोग, स्वामित्व वा कुनै प्रकारको हित वा सम्बन्ध रहे वा भएको सम्पत्ति वा साधन,
➢ प्रचलित कानून बमोजिम तिर्नु, बुझाउनु पर्ने राजस्व भुक्तानी सम्बन्धी विवरण,
➢ तीनपुस्ता नाताभित्रको पैतृक बाहेकको बकसको रूपमा प्राप्त भएको वा प्रदान गरेको सम्पत्ति वा पटक पटक फरक व्यक्तिमा बकस गरी प्राप्त भएको वा प्रदान गरेको सम्पत्तिको विवरण र त्यस्तो बकस दिनु वा पर्ने कारण,
➢ संस्थागत वा व्यक्तिगत कर्जा लेनदेनको विवरण,
➢ वास्तविक धनी सम्बन्धी विवरण,
➢ प्रचलित कानून बमोजिम कुनै कसूरमा अनुसन्धान, अभियोजन वा सजाय भए वा नभएको विवरण,
➢ अन्य आवश्यक विवरण।

- अनुसन्धान अधिकारीले सम्पत्ति खोजतलास तथा पहिचान गर्न देहाय बमोजिमका थप विवरण सङ्कलन गर्न सक्नेछः

➢ घर, जग्गा
➢ बैङ्क तथा वित्तीय संस्थामा रहेको खाता, कर्जा, कारोबार र कर्जा भुक्तानीको स्रोत (लकर समेत),
➢ सहकारी संस्थामा रहेको खाता, कर्जा र कारोबार तथा कर्जा भुक्तानीको स्रोत,
➢ सार्वजनिक रूपमा सूचीकृत भएको वा नभएको धितोपत्र,
➢ बीमालेख,
➢ सवारी साधन,
➢ विप्रेषण तथा मुद्रा सटहीकर्तासँग रहेको विवरण,

- भुक्तानी सेवाप्रदायक संस्थामा रहेको खाताको विवरण,
- स्वीकृत अवकाश कोषको खाताको विवरण,
- खानेपानी, बिजुली, टेलिफोन, इन्टरनेट वा त्यस्तै अन्य कुनै सेवाको उपयोगको विवरण,
- विदेशमा रहेको सम्पत्ति,
- सूचक संस्थाले ग्राहक वा कारोबारको सिलसिलामा सङ्कलन गरेको अस्वाभाविक वा शङ्कास्पद गतिविधिको विवरण,
- निज वा निज वास्तविक धनी वा हिताधिकारी वा हिताधिकारीको वास्तविक धनी भएको विवरण,
- दान, दातव्य, चन्दा, सहयोगको विवरण,
- विदेश भ्रमण गर्दाको विवरण,
- सम्पत्ति सम्बन्धी अन्य कुनै विषय भए सोको विवरण
- सार्वजनिक रूपमा प्राप्त सम्पत्तिको विवरण,
- प्रचलित कानून बमोजिम राजस्व वा अन्य छुट पाउने विषयको विवरण,
- आवश्यकता अनुसार अन्य विवरण।

- वास्तविक धनी लुकाएको वा गलत विवरण दिएको अवस्था देखिएमा अनुसन्धान अधिकारीले सो विषय सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउनु पर्नेछ।
- कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा साधनको पहिचान तथा खोजतलास गर्न आवश्यकता अनुसार विज्ञको सहयोग लिन सक्नेछ।

२.२ खानतलासी तथा बरामदी गर्नेः

- सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कसूरसँग सम्बन्धित कुनै कागजात, लिखत, दशी, प्रमाण वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन रहे भएको देखिएमा वा विश्वास गर्नु पर्ने मनासिब आधार भएमा प्रचलित कानून बमोजिम खानतलासी लिनसक्नेछ।
- खानतलासी लिंदा सोको सूचना सम्बन्धित व्यक्तिलाई दिई कुनै सरकारी निकाय, नियमनकारी निकाय, सूचक संस्था, व्यक्ति वा अन्य जुनसुकै स्थानको तलासी लिनसक्नेछ।
- तलासी लिंदा कसूरसँग सम्बन्धित साधन वा कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा कागजात वा दशी प्रमाण फेला परेमा सम्बन्धित व्यक्ति वा पदाधिकारीलाई सोको विवरण सहितको भरपाई दिई त्यस्तो कागजात, लिखत, दशी, प्रमाण वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन वा कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति बरामद गरी नियन्त्रणमा लिनुपर्नेछ।

२.३ सम्पत्तिको स्रोत खुलाउन माग गर्ने

- सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कसूरको अनुसन्धान गर्दा अनुसन्धान अधिकारीले देहायको अवस्थामा आफूले सङ्कलन गरेको विवरण अनुसारको सम्पत्तिको स्रोत सम्बन्धित व्यक्तिसँग माग गर्न सक्नेछः-
  (क) कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा साधन भएको सम्बद्ध कसूरमा मुद्दा चल्ने अवस्था देखिएमा,
  (ख) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ बमोजिमको कसूरमा मुद्दा चल्ने अवस्था देखिएमा,
  (ग) अनुसन्धानको सिलसिलामा प्राप्त गरेको विवरणबाट अनुसन्धानमा रहेको व्यक्तिको सम्पत्ति वा जीवनस्तर निजको आयस्रोतको तुलनामा उल्लेख्य रूपमा अस्वाभाविक देखिएमा,
  (घ) सम्पत्ति र राजस्व भुक्तानीमा तात्विक फरक देखिएमा।
- सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ को दफा २८ बमोजिम कुनै व्यक्तिको स्रोत नखुलेको सम्पत्ति भएकोमा र अनुसन्धान गर्दा सम्बद्ध कसूरबाट आर्जन गरेको प्रमाणबाट देखिन नआएकोमा अनुसन्धान अधिकारीले सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागमा पठाउनेछ।
- सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले स्रोत नखुलेको अस्वभाविक सम्पत्तिका सम्बन्धमा त्यस्तो व्यक्तिसँग सम्पत्तिको स्रोत माग गर्नसक्नेछ।
- सम्बन्धित व्यक्तिले स्रोत खुलाउन नसकेमा र अनुसन्धान गर्दा सम्बद्ध कसूर वा अन्य कुनै कसूरबाट आर्जन गरेको प्रमाणबाट नदेखिएमा सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले कर निर्धारण गर्न आन्तरिक राजस्व विभागमा लेखी पठाउनेछ।
- कर निर्धारण गर्न आन्तरिक राजस्व विभागमा अनुरोध भै आएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागले कर सम्बन्धी कसूर गरे/नगरेको विषयमा अनुसन्धान गर्नेछ।
- आन्तरिक राजस्व विभागले अनुसन्धान गर्दा कुनै व्यक्तिको स्रोत नखुलेको अस्वभाविक सम्पत्ति देखिएको तर सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ वा अन्य कानूनअन्तर्गत मुद्दा चलाउन मिल्ने नदेखिएमा सो आर्थिक बर्षको उच्चतम आय मानि सो हदसम्म कर निर्धारण गरी असुल गर्नुपर्नेछ।

२.४ सम्पत्तिको रोक्का र नियन्त्रण

- प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसन्धान अधिकारीले कसूरको अनुसन्धानको सिलसिलामा कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन वा सो भएको शंका गर्नुपर्ने मनासिब आधार भएको सम्पत्ति वा साधन जोसुकैको नाम, भोग, स्वामित्व वा कुनै पनि प्रकारको हक वा हित रहे भएको भए तापनि तत्काल रोक्का राख्न वा नियन्त्रणमा लिन सक्नेछ।
- अनुसन्धान अधिकृतले अनुसन्धानको सिलसिलामा देहायको सम्पत्ति वा साधन र सोसँग सम्बन्धित भएको शङ्का गर्नु पर्ने मनासिब आधार भएको सम्पत्ति वा साधन जोसुकैको नाम, भोग, स्वामित्व वा कुनै पनि प्रकारको हित रहे भएको भए तापनि रोक्का राख्न वा नियन्त्रणमा लिन सक्नेछः
  - शुद्धीकरण गरिएको सम्पत्ति,
  - सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कसूर गर्न प्रयोग गरिएको वा प्रयोग गर्न खोजिएको कसूरसँग सम्बन्धित साधन,
  - आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति,
  - आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानीको लागि वा आतङ्ककारी कार्य वा आतङ्ककारी व्यक्ति, आतङ्ककारी सङ्गठनले प्रयोग गरेको वा प्रयोग गर्न छुट्याइएको वा प्रयोग गर्न खोजिएको सम्पत्ति वा कोष, वा
  - आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी सम्बन्धी कसूर गर्न प्रयोग गरिएको वा प्रयोग गर्न खोजिएको कसूरसँग सम्बन्धित साधन।
- सम्पत्ति वा साधन एक वर्षभन्दा बढी रोक्का राख्नु वा नियन्त्रणमा लिनु परेमा अदालतको अनुमति लिनु पर्नेछ।
- सम्पत्ति वा साधन लुकाएको, उपभोग गरेको, निःसर्ग गरेको (डिस्पोजिसन) वा अन्य कुनै कारणले रोक्का राख्न वा नियन्त्रणमा लिन नसकिने भएमा अनुसन्धान अधिकारीले कसूर गरेको शंका लागेको व्यक्तिको त्यस्तो सम्पत्ति वा साधनको प्रचलित मूल्य बराबर हुन सक्ने अन्य सम्पत्ति रोक्का राख्नु वा नियन्त्रणमा लिनु पर्नेछ।
- अनुसन्धान अधिकारीले सम्पत्ति वा साधन आफैंले नियन्त्रणमा लिने वा सम्बन्धित सरकारी निकाय मार्फत नियन्त्रणमा लिन आदेश जारी सक्नेछ वा त्यस्तो सम्पत्ति वा साधन सम्बन्धित व्यक्तिलाई कुनै सूचना नदिई एकतर्फी रूपमा रोक्का राख्न आदेश जारी गरी सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउन सक्नेछ।

- तोकिएको म्याद/अवधिभित्र उपस्थित नभएको व्यक्तिको सम्पत्ति उक्त व्यक्ति अनुसन्धान अधिकारी समक्ष उपस्थित नभएसम्म रोक्का राखिनेछ।
- अनुसन्धान अधिकारीले कसूरसँग सम्बन्धित सम्पत्ति र साधन रोक्का / नियन्त्रणमा लिनुअघि अनुसन्धान गर्ने कार्यालयको प्रमुखलाई जानकारी गराउनुपर्नेछ। तत्काल कारबाही आवश्यक भएको अवस्थामा अनुसन्धान अधिकारीले तत्काल कारबाही गरी सकेसम्म छिटो कार्यालय प्रमुखलाई जानकारी गराउनुपर्नेछ।
- कुनै सम्पत्ति वा साधन रोक्का राखेमा वा नियन्त्रणमा लिएमा अनुसन्धान अधिकारीले तीनदिनभित्र सोको जानकारी सम्बन्धित व्यक्तिलाई दिनुपर्नेछ।
- जफत हुन सक्ने सम्पत्ति वा साधनमा प्रतिकूल असर पर्ने गरी कुनै करारीय वा अन्य दायित्व सिर्जना गर्न खोजेको देखिएमा त्यस्तो कार्य रोक्न वा गरिसकेको भए त्यस्तो कार्य बदर गराउने सम्बन्धमा आवश्यक कानूनी कारबाही चलाउनु पर्नेछ।
- सम्पत्ति वा साधन नियन्त्रणमा लिएमा वा रोक्का राखेमा सो गरेको मितिले सातदिनभित्र सो कुराको प्रतिवेदन सम्बन्धित अदालत समक्ष दिनुपर्नेछ।

२.५ सुरक्षित नियन्त्रण, मूल्याङ्कन र अभिलेख व्यवस्थापन

- अनुसन्धान अधिकारीले नियन्त्रणमा लिइएको सम्पत्ति / साधन र सम्बद्ध कागजात अनुसन्धानको अवधिभर नोक्सानी वा क्षति नहुने गरी सुरक्षित रुपमा राख्नुपर्नेछ।
- अनुसन्धान अधिकारीले सम्पत्ति / साधनको गुणस्तर, प्रयोगको अवस्था र अवधि हेरी सो सम्पत्ति वा साधनको मूल्याङ्कन गराउनु पर्नेछ। यसरी मूल्याङ्कन गर्दा जाहेरी दरखास्त / सूचना, मुद्दा दर्ता नम्बर, शंकितको नाम, ठेगाना, सम्पत्तिको विवरण, रोक्का / नियन्त्रण आदेशको मिति, आदेश जारी गर्ने कार्यालय, र सूचना दिएको मिति एवं अन्य विवरण समावेश गरी अभिलेख राख्नुपर्नेछ।
- रोक्का राखेको सम्पत्ति कानून बमोजिम फुकुवा भएमा अनुसन्धान निकाय वा अधिकारीले सोको अभिलेख तुरुन्त अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ।

२.६ सम्पत्तिको प्रतिवेदन र हस्तान्तरण

- रोक्का / नियन्त्रण / जफत भएको सम्पत्तिको विवरण तोकिएको ढाँचामा तयार गरी कसूरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभाग वा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा रोक्का नियन्त्रण गरेको मितिले सातदिनभित्र पठाउनुपर्नेछ।
- अदालतमा प्रमाणका रुपमा पेश पर्नुपर्ने बाहेकका नियन्त्रणमा लिइएको सम्पत्ति/साधन तुरुन्त कसूरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभाग वा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा हस्तान्तरण

गर्नुपर्नेछ। हस्तान्तरण गर्न नसकिने प्रकृतिको सम्पत्ति वा साधनको हकमा विवरण उल्लेख गरी आधार र कारण सहितको जानकारी दिनुपर्नेछ।

- अनुसन्धान निकाय वा अधिकारीले यसरी हस्तान्तरण भएको सम्पत्ति तथा साधनको अभिलेख व्यवस्थित रुपमा राख्नुपर्नेछ। यस सम्बन्धमा अनुसन्धान निकाय वा अधिकारीले कसूरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभागले निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको सफ्टवेयर प्रणालीमा अनिवार्य रुपमा प्रविष्ट गर्नुपर्नेछ।
- कसूरजन्य सम्पत्ति वा साधन अदालतमा दसी प्रमाणको रूपमा प्रस्तुत गर्नुपर्ने भएमा अदालतको आदेश बमोजिम सो सम्पत्ति वा साधनलाई कसूरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभाग वा जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ।

२.७ अन्तर्राष्ट्रिय पारस्परिक कानूनी सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहकार्य

- रोक्का वा नियन्त्रणमा रहेको वा कसूरवाट प्राप्त गरी विदेशमा राखेको देखिएको सम्पत्ति वा साधनका हकमा अनुसन्धान निकाय वा अधिकारीले त्यस्तो सम्पत्ति वा साधन रहेको स्थान, सो को प्रकृति, संभावित मूल्य र अन्य उपलब्ध भएसम्मका विवरण उल्लेख गरी पारस्परिक कानूनी सहायता सम्बन्धी ऐन, २०७० बमोजिम कानूनी सहायता प्राप्तिका लागि कारबाही सुरु गर्नुपर्नेछ।

  अनुसन्धानकारी निकायले विदेशी वित्तीय जानकारी इकाईहरूबाट सूचना सङ्कलन गर्न वित्तीय जानकारी इकाई समक्ष अनुरोध गर्न सक्नेछन्। साथै, अन्य अन्तर्राष्ट्रिय सहकार्यकालागि आफ्ना समकक्षी निकायहरूसँग सम्पर्क गर्न वा इन्टरपोल (Interpol), एरिन-एपी (ARIN-AP) जस्ता अन्य संयन्त्रहरूको समेत प्रयोग गर्न सक्नेछन्।

२.८ सम्पत्ति फुकुवा

- रोक्का राखिएको वा नियन्त्रणमा लिइएको सम्पत्ति वा साधन कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन भएको नदेखिएमा वा त्यस्तो सम्पत्ति वा साधनमा निर्दोष तेस्रो व्यक्तिको कानूनी अधिकार भएको देखिएमा कसूरको सम्बन्धमा मुद्दा दायर भई नसकेको वा दायर नहुने भएमा अनुसन्धान अधिकारीले सरकारी वकिलको परामर्श लिई त्यस्तो सम्पत्ति वा साधन रोक्का राखिएको भए फुकुवा गर्न सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउनु पर्नेछ र नियन्त्रणमा लिइएको भए सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता दिनु पर्नेछ।
- सम्पत्ति वा साधन फुकुवा भएमा सोको विवरण कसूरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभाग वा सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा तत्काल दिनु पर्नेछ।

- निवेदन परि निवेदक त्यस्तो कसूरमा संलग्न भएको नदेखिएमा र त्यस्तो सम्पत्ति वा साधन कसूरबाट प्राप्त सम्पत्ति वा कसूरसँग सम्बन्धित साधन भएको वा शङ्का गर्नु पर्ने मनासिब आधार नभएमा अदालतले रोक्का राखेको वा नियन्त्रणमा लिइएको त्यस्तो सम्पत्ति वा साधन फुकुवा गर्ने आदेश दिन सक्नेछ। त्यस्तो आदेश भएमा कसूर सम्बन्धी मुद्दा अदालतमा दायर भइनसकेको वा नियन्त्रणमा लिइएको सम्पत्ति वा साधन विभाग वा सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा बुझाइ नसकेको भए अनुसन्धान अधिकारीले रोक्का राखेको सम्पत्ति वा साधन तत्काल फुकुवा गरिदिनु पर्नेछ र नियन्त्रणमा लिइएको सम्पत्ति वा साधन सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता दिनु पर्नेछ।

२.९ सहयोग माग गर्नसक्ने

- अनुसन्धान अधिकारीले खोजतलास, रोक्का / नियन्त्रण वा सम्पत्ति वा साधनको मूल्याङ्कनका लागि स्थानीय निकाय, स्थानीय प्रशासन, प्रहरी, संघ, संस्था वा व्यक्तिबाट सहयोगका लागि अनुरोध गर्न सक्नेछ।
- यसरी अनुरोध भएकोमा सम्बन्धित निकाय, संघ संस्था वा व्यक्तिले अनुसन्धान अधिकारीलाई सहयोग गर्नुपर्नेछ।

३. समन्वयका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू

- सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कसूरको अनुसन्धानका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय सूचना, कसूरजन्य सम्पत्ति र पहिचानसम्बन्धी सूचनामा समयमै पहुँचका लागि सहज बनाउने।
- अभिलेखीकरण र समन्वय मार्फत अनुसन्धानको दोहोरोपना र कार्यगत विरोधाभास हटाउने।
- जटिल, बहु-निकाय वा सीमापार सम्बन्धी मुद्दाहरूको अनुसन्धानका लागि आवश्यकतानुसार संयुक्त अनुसन्धान टोली गठन गर्ने सुनिश्चितता गर्ने।
- सबै निकायहरू आ-आफ्नो वैधानिक कार्य तथा दायित्वप्रति उत्तरदायी रही असल नियतका साथ आपसी सहकार्य गर्ने।
- प्रचलित कानूनको अधीनमा रही सान्दर्भिक सूचनाको आदानप्रदान गर्ने, गोपनीयता र तथ्याङ्क संरक्षण सम्बन्धी व्यवस्थाहरूको पूर्ण पालना गर्ने।

४. समन्वयका क्षेत्रहरू

सम्पत्ति शुद्धीकरण कसूरको अनुसन्धानको क्रममा अनुसन्धान निकायहरूले न्यूनतम रूपमा सम्बद्ध निकायसँग निम्न अनुसार समन्वय गर्नुपर्नेछः

क.स.	निकाय	समन्वयनका क्षेत्र
१.	नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपाल बीमा प्राधिकरण, धितोपत्र बोर्ड	वित्तीय विवरण, बीमा पोलिसी सम्बन्धी विवरण
२.	वित्तीय जानकारी एकाइ	शंकास्पद कारोबार प्रतिवेदन (STR), सीमा कारोबार प्रतिवेदन (TTR), शंकास्पद गतिविधि प्रतिवेदन (SAR), वित्तीय कारोबार (खाता, सम्पत्ति कारोबार, वित्तीय गतिविधि) को विश्लेषित प्रतिवेदन
३.	सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग	सम्पत्ति शुद्धीकरण मुद्दा दर्ताको जानकारी विभागलाई दिने, बहु-निकाय संलग्न भई संयुक्त अनुसन्धान टोली आवश्यक पर्ने मुद्दाको अनुसन्धान, अन्य अनुसन्धान निकायबाट अघोषित नगद/सम्पत्ति सम्बन्धी मुद्दा विभागमा पठाउने
४.	बैंक तथा वित्तीय संस्था	व्यक्तिगत विवरण फारम (KYC विवरण), कारोबार विवरण
५.	भूमि व्यवस्थापन विभाग, भूमि प्रशासन शाखा, बबरमहल (भूमि अभिलेख सूचना व्यवस्थापन प्रणाली)	अनुसन्धानमा रहेको व्यक्तिको नाममा रहेको घर जग्गा सम्पत्तिको विवरण
६.	मालपोत कार्यालय	घर, जग्गा र अपार्टमेन्टको कारोबार विवरण
७.	कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय	कम्पनी दर्ता, शेयर लेजर, शेयर खरिद÷बिक्री, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, प्रबन्धपत्र, र कम्पनीको प्रस्ताव/निर्णय
८.	वाणिज्य विभाग	निजी फर्म दर्ता र सोमा भएको कारबाहीको विवरण; आन्तरिक/बाह्य व्यापारमा भएको लगानीको विवरण

क्र.स.	निकाय	**समन्वयनका क्षेत्र**
९.	उद्योग विभाग	उद्योग दर्ता र लगानीको विवरण; स्वीकृत विदेशी लगानी र लगानीको विवरण
१०.	आन्तरिक राजस्व विभाग तथा कार्यालयहरू	आर्थिक विवरण, आय र करसम्बन्धी विवरण
११.	लगानी बोर्ड	विदेशी लगानीको स्वीकृति, लगानीको स्रोत, र लगानीको क्षेत्रसम्बन्धमा
१२.	कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय (केन्द्रीय अधिकारी)	मुद्दासम्बन्धी विवरण, विदेशी समकक्षी निकायबाट सूचना/कागजात माग गर्न, कसूरसँग सम्बन्धित सम्पत्ति रोक्का÷नियन्त्रणका लागि
१३.	इन्टरपोल	अन्तर्राष्ट्रिय सूचना आदानप्रदानका लागि आवश्यक सूचना जारी गर्न
१४.	राजस्व अनुसन्धान विभाग	कर छली, गरिएको कारबाही, सजाय, र जफत भएको सम्पत्तिसम्बन्धी विवरणका लागि
१५.	धितोपत्र बोर्ड	शेयर कारोबार र लगानीको विवरण माग गर्न, शेयरसम्बन्धी KYC र लगानी÷कारोबार विवरण; वित्तीय गतिविधिको विवरण
१६.	धितोपत्र बजार	शेयरसम्बन्धी KYC र लगानी/कारोबार विवरण; वित्तीय गतिविधिको विवरण
१७.	क्लियरिङ हाउस	रकमको ट्रेल र डिजिटल बैंकिङ कारोबारको विवरण पहिचान गर्न; शंकास्पद खाताको अनुगमन र प्रतिवेदनका लागि
१८.	यातायात व्यवस्था विभाग	सवारीसाधनका धनी र लगानीको विवरण; सञ्चालन इजाजतपत्रको विवरण

क्र.स.	निकाय	समन्वयनका क्षेत्र
१९.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, निर्वाचन आयोग	व्यक्तिगत पहिचान खुल्ने कागजातका लागि
२०.	स्थानीय तह (स्थानीय सरकार)	सम्पत्ति दर्ता र हस्तान्तरण, स्रोतको पहिचान र अनुगमन, व्यापारिक कारोबार, कानूनी कारबाहीको कार्यान्वयन, व्यक्तिगत विवरण, घरभाडासम्बन्धी विवरण
२१.	माथि उल्लेख नभएका अन्य निकाय तथा क्षेत्रहरू	अनुसन्धानको आवश्यकता अनुसार

५. कसुरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभागको भूमिकाहरू

- विभागले अनुसन्धानकारी निकायहरूबाट सम्पत्ति रोक्का तथा नियन्त्रण सम्बन्धी अभिलेख, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट दाबी सम्बन्धी विवरण, र फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयबाट जफतको आदेश कारबाही भएको ७ दिनभित्र आफ्नो सूचना प्रविधि सफ्टवेयरमार्फत सङ्कलन गर्नुपर्नेछ।
- विभागले प्रतिवेदन प्रणाली (reporting system) र यसको प्रगतिका विषयमा अनुसन्धानकारी निकायहरू, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयका लागि एक त्रैमासिकमा कम्तीमा दुई पटक बैठक, तालिम र जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू आयोजना गर्नेछ।
- विभागले कसुरजन्य सम्पत्ति तथा साधनहरूको जिम्मेवारी लिई तिनको व्यवस्थापन गर्नेछ।
- विभागले माथि उल्लेख गरिएबमोजिम अभिलेख तथा सम्पत्ति व्यवस्थापनका विषयमा व्यवस्थित र प्रभावकारी कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक मार्गदर्शन प्रदान गर्नेछ।
- विभागले सम्बन्धित सरोकारवालाहरूसँगको समन्वयमा आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्न आवश्यक कार्यगत संयन्त्र गठन गर्न सक्नेछ।

६. सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धानका लागि राष्ट्रिय समन्वय कार्यनीति

६.१ अधिकारक्षेत्र र मुद्दा पहिचान

- अनुसन्धानकारी निकायले आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्रका सम्बद्ध कसूरको अनुसन्धानका लागि जिम्मेवार रहि सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी तत्वहरु रूपमा पहिचान गर्नुपर्नेछ।
- सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी तत्व भेटिएमा सम्बन्धित निकायले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ र सम्बन्धित नियमावली बमोजिम त्यस विषयलाई सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धित मुद्दाका रूपमा वर्गीकरण गर्नुपर्नेछ।

६.२ सम्पत्ति शुद्धीकरण कसूरको अनुसन्धान र प्रतिवेदन

- सम्पत्ति शुद्धीकरणको तत्व पहिचान भएमा सम्बन्धित निकायले सम्बन्धित सरकारी वकील कार्यालयलाई तुरुन्त जानकारी गराउनुपर्नेछ। साथै अनुसन्धानको जानकारी सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाई समेत दिनुपर्नेछ।
- समन्वयात्मक सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धानका लागि सम्बन्धित निकायले सम्बद्ध कसूर, शंकास्पद व्यक्ति, सम्पत्ति र वित्तीय प्रवाहसम्बन्धी विवरण उपलब्ध गराउनुपर्नेछ।

६.३ केन्द्रीय अभिलेख र समन्वयात्मक कारबाही

- सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले सबै सम्पत्ति शुद्धीकरणको अनुसन्धान, अभियोजन, ठहर तथा सम्पत्ति जफत कारबाही र सम्बन्धित मुद्दा विवरणको केन्द्रीय अभिलेख राख्नुपर्नेछ।
- महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको सहयोगमा सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले कुनै मुद्दामा बहु-कसूर, जटिलता वा गम्भीर अपराधिकता संलग्न छ कि छैन भन्ने मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ। यसरी आवश्यक ठानेमा सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ तथा संयुक्त/समानान्तर अनुसन्धान मार्गदर्शनबमोजिम समन्वयात्मक संयुक्त अनुसन्धान टोली गठन गर्नुपर्नेछ।

६.४ अनुसन्धान समन्वय र अभियोजनको भूमिका

- महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धानका लागि समन्वयात्मक र रूपमा कार्य गर्नेछ। साथै सो कार्यालयले रणनीतिक निगरानी तथा अभियोजनमा एकरुपता सुनिश्चित गर्नेछ।

- सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी अनुसन्धान गर्ने निकायले सम्पत्ति शुद्धीकरण कसूरको अनुसन्धानको जानकारी सम्बन्धित सरकारी वकील कार्यालयलाई तत्काल दिनुपर्नेछ। साथै अविलम्ब सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाईसमेत सोको जानकारी दिनुपर्नेछ।

६.५ सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागको समन्वयनकारी भूमिका

- अनुसन्धानको अभिलेख राख्ने र दोहोरोपना वा कार्यगत बाझिने अवस्था (overlap) पहिचान गर्न विद्यमान मुद्दाको विवरणलाई तुलनात्मक जाँच (cross-check) गर्ने।
- त्यस्तो बाझिने अवस्था देखिएमा सम्बन्धित निकायलाई जानकारी गराउने र आवश्यकतानुसार अनुसन्धान रणनीति तथा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउने।
- बहु-कसूर, गम्भीर कसूर वा अस्पष्ट स्रोतको सम्पत्ति संलग्न मुद्दाको हकमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयसँग परामर्श गरी संयुक्त अनुसन्धान मार्गदर्शनबमोजिम समन्वयात्मक संयुक्त अनुसन्धान टोली गठन गरी नेतृत्व लिने।

७. अनुसन्धानकारी निकायहरूका लागि नीतिगत आवश्यकता

७.१ अनुसन्धानको आधार (Trigger)

- प्रत्येक अनुसन्धानकारी निकायले सम्पत्ति शुद्धीकरणको तत्व पहिचान हुनासाथ सोको जानकारी सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाई दिनेगरी एक स्पष्ट आन्तरिक संयन्त्रको स्थापना गर्नु पर्नेछ।
- यस्तो जानकारी गर्ने कार्य कुनै व्यक्तिको स्वविवेकमा निर्भर नहुने सुनिश्चित गर्न मुद्दाको उठान, सूचना सङ्कलन तथा आदानप्रदान र अनुसन्धान पुनरावलोकन जस्ता प्रक्रियाहरू आन्तरिक संयन्त्र अन्तरगत अनिवार्य रूपमा समावेश गर्नुपर्ने।

७.२ न्यूनतम सूचना स्तर

सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाई पठाइने जानकारी विद्यमान अनुसन्धानसँग मेल खानेगरी पर्याप्त सूचना समावेश हुनुपर्नेछ।

७.३ व्यवस्थापकीय सुपरिवेक्षण तथा अनुपालन

- विभागीय प्रमुख वा प्रत्यक्ष सुपरिवेक्षकले सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी अनुसन्धानको विषय विभागलाई जानकारी गरिएको विवरण र त्यसमा न्यूनतम सूचनाको मापदण्ड पूरा भए नभएको यकिन गर्न दोस्रो तहको पुनरावलोकन प्रणाली लागू गर्नु पर्नेछ।

- यस्तो सुपरिवेक्षणले अनुपालन नियन्त्रण प्रणाली र परीक्षण योग्य अभिलेख को सिर्जना गरी राष्ट्रिय स्तरको समन्वय र जबाफदेहितालाई प्रवर्द्धन गर्न मद्दत पुऱ्याउने।

७.४ कार्यगत टकराब न्यूनीकरण तथा जानकारी

- जानकारी प्राप्त भएपश्चात् सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले केन्द्रीय अभिलेख प्रणाली मार्फत हाल भइरहेका अन्य अनुसन्धानहरूसँग भिडान गरी अनुसन्धानमा कुनै दोहोरोपना (Duplication), अन्तरसम्बन्ध (Convergence), वा कार्यगत टकराब (Operational conflict) भए/नभएको पहिचान गर्नु पर्नेछ।
- यस्तो अवस्था देखिए वा सिर्जना भएमा विभागले सम्बन्धित निकायहरूलाई अविलम्ब सूचित गरी जानकारी गराइएको माध्यम (Notification route) र सोको नतिजा (Outcome) दुवैको स्पष्ट अभिलेख राख्नु पर्नेछ।

७.५ बहु-निकायगत समन्वयको स्तर वृद्धि (Multi-Agency Escalation)

- कुनै मुद्दा वा अनुसन्धानमा एकभन्दा बढी कसूरहरू, गम्भीर प्रकृतिका कसूरहरू, वा स्रोत नखुलेको सम्पत्ति समावेश भएको देखिएमा, सम्बन्धित निकायले अभिलेखीय सहायता (Simple repository support) को स्तरबाट उठी संयुक्त अनुसन्धान टोली गठन मार्फत सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागको नेतृत्वमा रहने राष्ट्रिय स्तरको समन्वय संयन्त्रमा रूपान्तरण वा स्तर वृद्धि गर्न आवश्यक सहयोग गर्नु पर्नेछ।
- **कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायहरूले जटिल तथा परिष्कृत मुद्दाहरूको अनुसन्धानका लागि तपसिल बमोजिमको कार्यगत समन्वय संयन्त्र गठन गर्न सक्नेछन्:**

  क. अनुसन्धान गर्ने निकायबाट समन्वय

  ख. वित्तीय जानकारी इकाईका अधिकारी

  ग. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय वा मातहतका सरकारी वकील कार्यालयका अधिकारी

  घ. कसुरजन्य सम्पत्ति व्यवस्थापन विभागका अधिकारी

  ङ. फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालयका अधिकारी

च. सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी मुद्दाको हकमा सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागका प्राविधिक विशेषज्ञ

छ. सम्बन्धित निकायका अधिकारी

ज. आवश्यकता अनुसारका विशेषज्ञहरू

झ. नेतृत्वदायी निकायका तर्फबाट कार्यगत संयन्त्रको सदस्य-सचिव

८. सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागको समन्वयनकारी कार्य

- सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले कसूरको अनुसन्धानका लागि केन्द्रीय अभिलेखालयको रूपमा कार्य गर्नेछ। विभागले विद्यमान अनुसन्धानका अभिलेखहरूको अध्ययन गर्नेछ र अनुसन्धानमा कुनै दोहोरोपना वा कार्यगत खप्टाइ (Overlap) देखिएमा सम्बन्धित निकायहरूलाई अविलम्ब सूचित गर्नेछ।
- एकभन्दा बढी कसूरहरू, गम्भीर प्रकृतिका कसूरहरू, वा स्रोत नखुलेको सम्पत्ति समावेश भएका मुद्दाहरूमा, विभागले सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ बमोजिम संयुक्त अनुसन्धान टोली गठन गर्न सक्नेछ।
- संयुक्त अनुसन्धान टोली मार्फत अनुसन्धान गर्न आवश्यक नपर्ने मुद्दाहरूको हकमा, विभागले आवश्यकता अनुसार अनुसन्धान रणनीति र प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

९. समन्वयात्मक सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धानका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागको कार्यप्रवाह

यी नीतिहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले देहाय बमोजिमको कार्यप्रवाह अपनाउनु पर्नेछः

१. सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी अनुसन्धानको प्रतिवेदन गर्ने सबै अनुसन्धानकारी निकायहरूबाट प्राप्त हुने सूचनामा एकरूपता सुनिश्चित गर्न एक मानकीकृत प्रेषण ढाँचा (Standardized referral template) लागू गरी कायम राख्ने।

२. संयुक्त अनुसन्धान टोली संलग्न प्रत्येक मुद्दाका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र विभागमा एक/एक जना समन्वय अधिकृत तोक्ने र प्रत्येक सहभागी निकायमा नाम तोकिएका कार्यगत सम्पर्क व्यक्तिहरू रहने व्यवस्था गर्ने।

३. सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी प्रतिवेदन गर्ने दायित्वलाई मनन गरी सो कार्य सम्पन्न गरिएको छ छैन भन्ने यकिन गर्न सम्बन्धित अधिकृतहरूका (Line officers) लागि एक सरल अनुपालन परीक्षण (Compliance check) प्रणाली लागू गर्ने।

४. सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ तथा संयुक्त वा समानान्तर अनुसन्धान सम्बन्धी मार्गदर्शन बमोजिम संयुक्त अनुसन्धान टोली अनुसन्धानका लागि स्पष्ट मापदण्ड र व्यवस्थापकीय प्रबन्ध तय गर्ने।

५. अभिलेख जाँच, निकायहरूलाई दिइएको पूर्वसूचना, प्रदान गरिएको परामर्श, समन्वय सम्बन्धी निर्णयहरू र संयुक्त अनुसन्धान टोली का गतिविधिहरूको परीक्षण योग्य अभिलेख अद्यावधिक राख्ने।

६. आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी वा नेपाली सेनाको संलग्नता सान्दर्भिक हुन सक्ने अवस्थामा, सुरक्षित रूपमा माथिल्लो तहमा प्रतिवेदन गर्ने माध्यम (Secure escalation routes) र सूचना आदानप्रदानमा अपनाउनुपर्ने सुरक्षणका उपायहरू (Information-sharing safeguards) सहितको विशेष व्यवस्थापन कार्यविधि (Special handling procedures) स्थापना गर्ने।

७. अनुसन्धानमा हुन सक्ने ढिलासुस्ती वा असमान प्रक्रियालाई रोक्न, आतङ्ककारी कार्यमा वित्तीय लगानी र सेनासँग सम्बन्धित अनुसन्धानहरूको हकमा मुद्दा व्यवस्थापन संयन्त्र (Case-handling mechanisms) स्पष्ट पार्ने।

८. निकायहरू बीच सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी प्रतिवेदनको एकरूपता र समन्वय संयन्त्रको प्रयोगको अवस्था परीक्षण गर्न आवधिक रूपमा सुनिश्चितता परीक्षण (Assurance checks) सञ्चालन गर्ने।

१०. सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान समन्वय कार्यप्रवाह

चरण	उत्प्रेरक (Trigger)/थ्रेसहोल्ड	आवश्यक कारबाही	नीतिगत नियन्त्रण

१. पहिचान	कसूर वा अनुसन्धानमा पहिचान/महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको जाँच	अनुसन्धानकारी निकायले सम्पत्ति शुद्धीकरणको अनुसन्धान बारे सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाई जानकारी दिने।	मुद्दाको उठान प्रक्रियामा अनिवार्य रुपमा सम्पत्ति शुद्धीकरणको तत्व देखिएमा सोको जानकारी गर्नुपर्ने व्यवस्था समावेश गर्ने।
२. न्यूनतम तथ्याङ्क सङ्कलन	सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागलाई प्रारम्भिक जानकारी।	उपलब्ध भएसम्म नाम, जन्म मिति र विशिष्ट पहिचान विवरणहरू उपलब्ध गराउनुपर्ने।	प्रमाणीकृत सिफारिस ढाँचा र तथ्याङ्कको गुणस्तर जाँच।
३. केन्द्रीय अभिलेखालय जाँच	सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागबाट प्राप्ति	सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धानको अभिलेख राख्ने र विद्यमान अनुसन्धानहरूसँग भिडाइ जाँच गर्ने।	प्राप्त हुनासाथ अभिलेखालयमा दर्ता र अन्तर-प्रणाली जाँच सम्पन्न गरिने।
४. बहु-मुद्दा व्यवस्थापन	सम्भावित दोहोरोपन वा सम्बन्धित मुद्दाको पहिचान	सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले **माग बमोजिम सहयोग गर्न सक्नेछ।**	स्पष्ट जानकारी/अधिसूचना मार्ग र परीक्षण ट्रेल (audit trail)।

५. रणनीतिक सहायता	एकल-निकाय, कम जटिल प्रकृतिका मुद्दाहरू	सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले आवश्यकता अनुसार अनुसन्धान रणनीति र प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउने।	दिइएको परामर्शको अभिलेख राख्ने र अनुगमनका बुँदाहरू ट्र्याक (track) गरिने।
६. बहु-निकाय समन्वय	बहु-कसुर, गम्भीर कसुर वा अस्वाभाविक सम्पत्ति (unexplained wealth)	सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले समन्वयात्मक संयुक्त अनुसन्धानको आवश्यकताका सम्बन्धमा सुझाव प्रदान गर्नेछ।	औपचारिक समन्वय योजना, तोकिएका निकायका प्रमुखहरू र सुशासनको कार्यप्रणाली।

११. जोखिम र न्यूनीकरण

निम्न जोखिम र सोसँग सम्बन्धित न्यूनीकरण उपायहरूलाई ध्यान दिनुपर्नेछः

जोखिम	परिणाम	न्यूनीकरणका उपाय
ढिलो वा असङ्गत प्रतिवेदन	सुरुवाती चरणमै दोहोरोपन वा सम्बन्धित अनुसन्धानहरूको पहिचान नहुनु।	अनिवार्य प्रतिवेदन गर्नुपर्ने व्यवस्था र विभागीय प्रमुख वा सुपरिवेक्षकबाट पुनरावलोकन।

अपूर्ण पहिचान विवरणहरू	अभिलेखालय जाँच गर्दा सम्बन्धित मुद्दाहरू छुट्न सक्ने।	न्यूनतम तथ्याङ्क मापदण्ड र सिफारिस ढाँचा।
अस्पष्ट स्तरोन्नति (Escalation) सीमा	गम्भीर वा बहु-कसुरका मुद्दाहरूले समन्वयात्मक कारबाही/प्रतिक्रिया प्राप्त गर्न नसक्ने।	बहु-कसुर, गम्भीर कसुर वा अस्वाभाविक सम्पत्तिसँग आबद्ध गरी निर्णयको सीमा निर्धारण गर्ने।
संवेदनशील मुद्दाको कारबाही प्रक्रिया अस्पष्ट हुनु	आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी र/वा सेनासँग सम्बन्धित विषयहरू समावेश भएका मुद्दाहरूमा ढिलाइ हुने वा असङ्गत तरिकाले कारबाही हुन सक्ने।	माथिल्लो तहमा पठाउने स्पष्ट मार्ग (escalation pathway) र सूचना आदान-प्रदानसम्बन्धी सुरक्षणका उपायहरू परिभाषित गर्ने।

१२. अनुसन्धान समन्वय संयन्त्रका भूमिकाहरू

- संयन्त्रले यस मार्गदर्शन अन्तर्गत सम्पादन गरिएका कार्यहरूको अनुगमन तथा पुनरावलोकन गर्नेछ।
- संयन्त्रले यस मार्गदर्शनमा आवश्यक संशोधन गर्न सक्नेछ।
- संयन्त्रले सम्पादित कार्यहरूको प्रतिवेदन समन्वय समिति समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ।